

'Eenvoud, overzicht en functionaliteit voor chrysant'

Teler Harry Wubben runt zijn nieuwe bedrijf met de modernste techniek

Het is tegen de stroom in. Een nieuw chrysantenbedrijf opzetten als het economisch minder gaat met dit gewas. Het past bij het karakter van Harry Wubben uit Nootdorp. Hij houdt van een uitdaging en ook innovaties gaat deze teler niet uit de weg. Samen met zijn vrouw Mariska runt hij sinds kort een nieuw bedrijf vol met de laatste snufjes. Toch blijft Wubben bescheiden. Hij wil zich eerst waarmaken.

Hans Neefjes
hneefjes@hortipoint.nl

Half april 2002 begon Harry Wubben met de bouw van een nieuw chrysantenbedrijf. Zijn oude bedrijf was 18.000 m² groot en moest het veld ruimen voor woningbouw van de gemeente Nootdorp. Op een perceel van 8,5 ha begon de teler aan 6 ha nieuwbouw. „Op 6 ha komen veel investeringen beter uit dan op 3 ha. De klimaatcomputer of de dekwasser bijvoorbeeld”, weet Wubben. Hij heeft naar eigen zeggen een half jaar in stilte gedacht over hoe zijn bedrijf er uit moest gaan zien. Daarna is hij een jaar lang overal gaan kijken en vergelijken. „Op een gegeven moment had ik geen eelt meer op mijn handen. Maar ik wilde zo

goed mogelijk voorbereid zijn.” Bij die bezoeken en besprekingen had Wubben een half jaar lang een stagiair bij zich, plaatsgenoot André van der Goes. De student aan de Agrarische Hogeschool in Den Bosch notuleerde alles en fungeerde als klankbord. „Dat was nuttig en leerzaam”, vertelt Wubben. „Twee weten meer dan een en het is altijd makkelijk als er dingen op papier staan.”

Ruimte voor Reagan

De eerste takken zijn in week 43 gebost. Wubben heeft gekozen voor het sortiment Reagan Elite in de kleuren wit en geel. De

kleur paars komt daar waarschijnlijk nog bij. „Experimenteren met nieuwe rassen doen we wel als we meer de weg weten op het bedrijf. Voorlopig krimpt de aanvoer van Reagan alleen maar, ik zie dus wel ruimte.” Voor de afzet blijft de veilingklok de aangewezen plek. Toch wil de teler op termijn bemiddeling steeds verder uitbouwen.

Wubben deed ook in het verleden altijd wel mee aan een project of hij had zitting in een commissie. Zo was hij betrokken bij de proeven rond het zogenoemde fertigatiemiddel. Op het nieuwe bedrijf heeft hij ook tensiometers staan. „Ze geven je een gevoel bij wat er in de grond gebeurt.” Toch is

Wubben met sommige dingen bij het oude gebleven. Zo koos hij bijvoorbeeld voor de bekende doorzichtige plastic CO₂-darmen op het gaas. „Dan zie je tenminste wat er gebeurt en die harde PE-slangen maken nogal eens een irritant zoemend geluid.”

Wubben heeft een warmtebuffer van 1.200 m³ en achter de WK staat een rookgasreiniger. Er kan dus vrijwel continu voldoende CO₂ de kas in. „Maar dat zal nog wel even oefening vragen”, schat Wubben in. Voor het stomen heeft de teler een aparte hogedrukketel. De warmte van de verwarmingsketel en de WK kan Wubben door de ruime buffercapaciteit zo efficiënt mogelijk benut-

Bosmachine met camera

Op de bosmachines van BTM zijn camera's gemonteerd. Vlak voordat een bos de machine ingaat, wordt deze gefotografeerd. Op basis van de gemeten gegevens kan Harry Wubben de ontbladerafstand en lengte van de bos variëren. Wubben laat de lichtste bossen nu automatisch op 60 cm afknippen. In principe wil de teler straks met drie sorteringen gaan werken, maar hij heeft de definitieve strategie nog niet vastgesteld. Het jaargetijde en de marktvraag spelen een rol. Waarbij Wubben benadrukt dat het personeel in de kas nog steeds bepaalt hoe de bos eruit gaat zien.

Foto's: Ferry Noordam

Aandrijving van hijsverwarming midden boven in de kas

De kappen zijn 9,6 m breed, 117 m diep en dus 1.125 m² in oppervlakte. De bijpassende hijsverwarming zou te zwaar zijn voor een motor met aandrijfjas. De krachten verdelen over twee motoren die elektrisch synchron draaien, vond Wubben geen optie. „Dat is te storingsgevoelig.” Daarom is speciaal voor de teler een oplossing gezocht in een extra as, twee vertragingkasten en een motor (zie foto.). In de 117 m diepe kap is het scherm in twee afdelingen verdeeld. De schermen lopen van tralie naar tralie. Door de tweedeling kan per schermvak worden volstaan met één motor en bijbehorende as. Het bedrijf telt vijftig kappen. Per week bost Wubben er in de winter 4,5 leeg, om ze vervolgens zo snel mogelijk weer vol te planten. In de zomermaanden staan er volgens planning iedere week 5,5 kappen klaar. Het planten is uitbesteed, terwijl het oogsten met eigen personeel gebeurt.

Accu-oplaadplek

Een handigheidje. Op de moederwagens van de bosmachines in de kas is een opstelling gemonteerd waarin de accu's van de knippers opgeladen kunnen worden. Op deze manier staan de accu's nooit in de weg en zijn er steeds volle accu's beschikbaar op de plek waar ze moeten zijn: dicht bij de bosband. Het stalen rek steekt iets uit om het in- en uitvoeren van de accu's te vergemakkelijken.

Stalen pennetjes over het paadje

Wubben is voorstander van het stek planten in het pad. De licht- en ruimtebenutting stijgt erdoor en de takken worden uniformer. Na veel experimenteren kwam de teler samen met toeleverancier Brinkman met een oplossing voor het ondersteunen van de planten in het pad: een stalen pen met schroefvormig uiteinde. Wubben zet er tevens het gaas mee vast. Het doorvlechten van de aparte staaldraden aan weerszijden van het gaasbed zou gezien de grote kaplengte ondoenlijk zijn. Het planten in de paden eiste ook een investering in verschillende karren. Lopen in het pad tijdens de teelt kan namelijk niet meer. En het paadje moet niet worden dichtgetrapt voor of tijdens het planten. Daarom schafte Wubben karren aan om op te planten, stek mee uit te rijden en de hoofdknop te verwijderen. Voor een eventuele kapinspectie tijdens de teelt is een klein karretje gemaakt dat al fietsend wordt voortbewogen.

...vervolg van pagina 69

ten. Mede omdat de klimaatcomputer uitgerust is met de modernste snufjes. Inspelen op de weersverwachting is daar een voorbeeld van.

Spin in het web

Wubben is nog niet diep in de mogelijkheden van de computer gedoken. Hij laat zich nu nog begeleiden door zijn voorlichter van DLV, die op afstand ook kan meekijken in de computer. „Ik ben nergens echt goed in. Ik ben meer een allrounder. Een spin in het web die overal iets van weet. Wat ik mis, dat huur ik in. Een keer op een

cursus heb ik geleerd om te informeren, te delegeren en te controleren. Daar draait het ondernemerschap om. Die formule hanteer ik daarom zo veel mogelijk.”

Bij de keuzes voor zijn bedrijf waren de termen 'eenvoud, overzicht en functionaliteit' samen het credo van Wubben. De teler zag tijdens zijn rondgang meermalen dat niet alle noviteiten op zijn zachtst gezegd 'goed bevielen'. Waaraan hij direct wil toevoegen dat zijn beslissingen ook zeker niet heilig zijn. „De praktijk moet uitwijzen of we de goede beslissingen hebben genomen.” ■

Belichting in de kap

Wubben koos voor twee rijen lampen (diepstralers) per tralie. „De verdeling van zowel de warmte als het licht is beter wanneer er twee rijen hangen. Bovendien is het pakket kabels en profielen dan niet zo groot. Verder gaan de reflectoren van diepstralers efficiënter met licht om. Ze reflecteren meer en ze vervuilen minder snel”, stelt Wubben. Hij bestelde 6.000 lux. „Meer dan 4.000 lux betekent meer groei. Die 4.000 lux heb ik minimaal nodig om de planning strak te houden.” Door de komst van de 400 V-lamp is het lichtniveau automatisch 10% verhoogd. „Dat is meegenomen. Ook al was het allemaal nog niet in de praktijk bewezen toen ik koos voor die nieuwe lamp”, vertelt Wubben. De teler wekt 45% van zijn benodigde stroom zelf op. De WK is parallel geschakeld aan het net. „Zodoende kan de warmte en CO₂ optimaal benut worden.” Een investering die Wubben koppelde aan de installatie van assimilatiebelichting is die van een dekwasser. „Ik wil zoveel mogelijk licht in de kas.” Rondom het bedrijf staan zes transformatorhuizen die aangesloten zijn op een 10 kV-elektriciteitsnet. Hierdoor zijn in de kas minder kabels met lage spanning en dus minder verliezen van energie.

Mestbakken

Wubben maakt gebruik van vaste meststoffen. Die komen in de juiste mengverhouding in *big bags* op het bedrijf. „Het biedt de arbeidsvoorwaarden van vloeibare mest, maar is goedkoper in aanschaf.” Met behulp van een heftruck worden de zakken in de tanks geleegd. Wubben koos voor vrij lage, vierkante tanks van 10 m³ inhoud. „Dat werkt makkelijker.”

Aangepaste knipper

„Jaarrond knippen is een uitdaging op zich”, stelt Harry Wubben. Hij plant minimaal 49,8 stekken per netto m² kas. Daarvan staan er 2,8 tussen de bedden, dus in het pad. De volle paadjes vereisten dat de teler de knippers aanpaste. Ieder bed telt 13 mazen. Met een traditionele zogenoemde 7-mazenknipper kon Wubben echter letterlijk niet goed uit de voeten. De bossers willen zo dicht mogelijk bij de afgeknipte takken staan. Er moet hiervoor ruimte zijn om de voeten te plaatsen. De achterkant van de knipper moest dus smaller. Een belangrijke eis was, dat de machine zowel links als recht van het pad kan rijden. Na een halfjaar sleutelen heeft BTM een goedwerkende machine afgeleverd, die achterin aan weerszijden een maasbreedte smaller is dan aan de voorzijde.

